

Spil Med

En flerstemmig guide til garderlivet

Forord fra Landsgardeforeningen

Der opstår noget eventyrligt, når musik, march og fællesskab smelter sammen i en garde, men de stærke lokale fællesskaber er omgivet af en masse praktik, planlægning og frivilligt arbejde. Dette hæfte fokuserer derfor på livet omkring musikken – på de børn og unge, der skal hjælpes på vej for at finde og nyde deres garderfællesskab.

Denne guide bygger på Amatørernes Kunst og Kultur Samråds (AKKS) projekt og publikation “Spil Med!”, skrevet af antropolog Tine Sønderby, og som Tine har arbejdet videre på- målrettet garderlivet. Stor tak til AKKS for at lade os bruge materialet og til Tine Sønderby for at videreudvikle det.

Vi håber, guiden kan være med til at skabe endnu mere glæde, fællesskab og udvikling i jeres garde, og at den kan inspirere til et endnu stærkere garderliv.

På Landsgardeforeningens vegne,
Benjamin Hansen, landsformand

Introduktion

GARDER ER FULDE AF MENNESKER, som er passionerede omkring deres interesse. For mange sker der noget magisk, når de spiller og marcherer sammen med andre, og der kan opstå en særlig dyb samhørighed. Man løfter noget smukt i fællesskab og flytter sig sammen. Det sætter også dybe spor i det enkelte menneske. Det bliver et frirum, hvor man på én og samme tid er afslappet og fuldstændigt nærværende.

Den magiske kreative proces er imidlertid omgivet af et væld af lavpraktiske og strategiske beslutninger og handlinger. Dette hæfte fokuserer på livet *omkring* den kreative proces og de mange børn og unge, som skal hjælpes på vej af praktiske tiltag for at kunne nyde en kreativ proces. Der skal så at sige fjernes forhindringer på deres vej og bygges broer, for at de kan nå frem til et kreativt fællesskab i en garde og få lyst til at blive der.

Hæftet bygger på AKKS' projekt og publikation "Spil Med!", som er skrevet af Tine Sønderby og udgivet i 2023. "Spil Med"

var et større projekt, som fokuserede på børn og unge i forskellige amatørkulturforeninger. Til udarbejdelsen af dette hæfte har Tine udført supplerende interviews blandt gardere og ledere, og tilpasset og suppleret teksten, så den bliver specifikt relevant for garderlivet.

Der er fokus på fem emner:

- 1) Tiltrækning af nye medlemmer (og deres forældre)
- 2) Modtagelsen af nye børn og unge
- 3) Social trivsel og aktivitet
- 4) Netværket omkring garden
- 5) Samarbejde med forældre

1 Tiltræk nye medlemmer (og deres forældre)

“Før i tiden fik vi nye medlemmer via skolekoncerter, men af en eller anden grund holdt den rekrutteringskanal op med at fungere. Nu kommer de via vores sommerskole. Man skal finde det, der virker for ens garde lige nu.”

(Citat: Formand for garde)

BØRNS VEJ FREM TIL EN garde varierer meget. Nogle har en lige vej ind i en garde, fordi de har familie, der spiller eller har spillet i garde. Andre har en snørklet eller tilfældig vej. Det er vigtigt at kunne tiltrække forskellige børn. Nedenfor kan du læse om forslag til at tiltrække forskellige typer af børn til jeres garde.

FORSLAG

1. Vær synlige – også i andre sammenhænge end I er vant til

Nogle børn får – fra den ene dag til den anden – en stærk, intuitiv og følelsesmæssig forbindelse til garderlivet. Den fascination opstår som reaktion på en koncert eller ved at se visuelle videregivelser af den. For at nå disse børn, er det vigtigt at være synlig dér, hvor børnene er – både i virkeligheden og online. Vær gerne kreativ og opsøg andre sammenhænge, end I er vant til.

2. Åbn en dør ind til et musikalsk univers

Nogle børn og unges kreativitet vækkes og får en retning, fordi de får mulighed for at afprøve musikken. De får et instrumentet i hænderne, og det aktiverer noget i dem. Det kan f.eks. ske via et forløb i den lokale SFO eller i forbindelse med kortere kurser i garden. Et eksempel på et kort kursus kan være en sommerskole, hvor børn og unge kan afprøve garderlivet i en uge i ferien på linje med andre sommerferieaktiviteter i kommunen.

3. “Garder er mere end march” – vis det sociale fællesskab

Mange, der ikke kender til garderlivet, ved ikke, at garderlivet er rummeligt og præget af et stærkt socialt sammenhold. Vis det, når I kommunikerer ud om jeres garde, så nye børn og forældre kan se det – både, når I taler om garden og på sociale medier.

4. Invitér ind bag facaden

Nogle børn og unge responderer på at snakke med andre udøvende, som de kan relatere sig til, og på at blive inviteret med ind "bag facaden". Det kan f.eks. ske ved, at udøvende børn og unge fortæller om aktiviteten på skoler eller ved hyggelige, uformelle arrangementer i lokalområdet.

5. Vær fleksibel og skift hest, når det er nødvendigt

Nogle garder oplever, at de rekrutteringsmetoder de har brugt i mange år, pludselig ikke længere fungerer. Nogle gange ved man hvorfor, andre gange er det et mysterium. At gamle metoder ikke længere fungerer, er imidlertid ikke nødvendigvis ensbetydende med, at man ikke længere kan tiltrække nye børn og unge. Men måske skal man bruge nye metoder og finde nye samarbejdspartnere.

6. Husk forældrene

Når små børn skal starte i en garde, må man have forældrene med om bord. Det er især vigtigt i begyndelsen og i de første år. I afsnit fem kan du læse mere om at styrke forældresamarbejdet.

2 Modtagelse af nye børn og unge

“De små skal ikke bare fylde op”

(Citat: Medlem af garde)

NOGLE GARDER BRUGER MEGET energi på at tiltrække nye medlemmer men glemmer at afsætte ressourcer til at få de nye medlemmer godt integreret i garden. Alle gardener oplever frafald, når nye begynder. Det er til en vis grad et vilkår, fordi de fleste børn og unge ikke har nogen anelse om, hvad de koster sig ud i, når de begynder at lære at spille et instrument. De møder en stejl læringskurve, hvor de skal lære teknikken bag at udtrykke sig, lære noder og deres nye instrument. De skal lære at organisere deres tid, så de får øvet sig derhjemme og finde deres ben i et nyt fællesskab. Processen kan blive lettere, hvis de nye kan læne sig op ad andre i gruppen. Derfor er det vigtigt så hurtigt som muligt at blive en del af fællesskabet. Du kan nu læse om forslag til, hvordan man kan understøtte den nyes vej ind i fællesskabet.

FORSLAG

1. Understøt mindre fællesskaber i større fællesskaber

Store grupper kan være svære at blive en del af, og man kan ikke lære alle at kende fra starten. Derfor kan det være en god idé at understøtte begynderfællesskaber i en periode. Her er alle på lige fod og meget interesserede i at lære andre at kende.

Hvis man arbejder med en stor gruppe af børn og unge kan det også være en god idé at afholde sociale arrangementer for mindre fællesskaber, som for eksempel instrumentfællesskaber. I disse mindre fællesskaber er der gode muligheder for reelt at lære hinanden at kende og danne venskaber.

2. Storesøster/-bror eller makkerordning

For børn kan en "storesøster eller-bror" i garden være betydningsfuld. En "storesøster/-bror kan hjælpe med at introducere den nye til aktiviteten, men også yde mental opbakning, når den nye tvivler på sig selv eller har lyst til at give op. De første år

er fulde af udfordringer, og særligt for generte, tilbageholdende børn er det en god ide med én fast støtte, de kan henvende sig til, og som de kender. Det kan være en god idé netop at kalde det en "bror/søster", fordi det signalerer forbindelse og er et ord, alle børn kender.

Relationen kan styrkes via en fælles "søskende-dag", hvor man laver sociale ting sammen og lærer hinanden bedre at kende. Det understøtter også den nyes vej ind i fællesskabet.

Det kan også være svært for unge at blive en del af et nyt fællesskab. Hvis man har været ensom i længere tid, kan det være overvældende at træde ind i et nyt socialt fællesskab. Derfor er det væsentligt at gøre det så overskueligt som muligt. En "makker", som er særligt ansvarlig for at tage imod og integrere den nye, kan hjælpe processen på vej.

3. Opmærksomhed på stor aldersspredning

Mange garder har stor aldersspredning, og det kan være en styrke. Hvis enkelte børn bliver alt for alene i deres aldersgruppe, er der dog grund til at være opmærksom. Det kan ske, fordi nogle børn lærer musikken meget hurtigt, og derfor "kommer foran" deres jævnaldrende, eller fordi mange jævnaldrende stopper samtidig, og efterlader en enkelt tilbage i en aldersgruppe. I de tilfælde er det vigtigt at være særligt opmærksom på, at disse gardister stadig er en del af fællesskabet.

3 Social trivsel og aktivitet

“Ellers kunne vi lige så godt gå på musikskole”

(Citat: Medlem af garde)

DET SOCIALE FÆLLESSKAB ER omdrejningspunktet i mange gardener. Men det kan tage tid at blive en del af det fællesskab. Til sociale arrangementer om andet end musik og march kan der opstå samtaler og åbninger i fællesskabet. Man ser andre sider af hinanden end den musikalske og lærer hinanden bedre at kende. Derfor får man også bedre mulighed for at knytte venskaber, der kan række ud over garden. Når der er tid til at småsnakke, kan der også opstå samtaler om, hvordan man trives i garden. Derfor er det centralt at huske at prioritere det sociale samvær og trivslen – hyggen om aftenen til øveweek-ends, en fælles udflugt eller lignende. Nu kan du læse forslag til, hvordan I kan styrke den sociale trivsel.

FORSLAG

1. Rum til at indgå i det sociale fællesskab på forskellige måder

Nogle børn og unge tiltrækkes af garderlivet, fordi de kan kommunikere med omverdenen via et instrument eller en rolle. De kan være indadvendte eller kejtede i andre sociale sammenhænge, men fuldt nærværende i et kreativt fællesskab. Det kan tage tid for dem at finde deres ben i et fællesskab, og der skal være rum til, at de kan indgå i det på deres egen måde. Denne åbenhed findes i mange gardener og kan ikke overvurderes.

2. Fælles samtaler om trivsel

Trivsel er et fælles ansvar, og det er en god idé med et formaliseret forum, hvor emnet diskuteres. På den måde husker man at få snakket om trivsel og venner børn og unge til at tale om det i garden. I kan lade dialogen munde ud i en trivselspolitik, som I tager op til diskussion i ny og næ.

3. Lær at fejle og spil, fordi det er sjovt

Mange børn og unge er vant til at blive vurderet og til at skulle præstere. Det øger deres opmærksomhed på deres fejl og kan blive en hæmsko for at udtrykke sig. Tendensen skaber dog samtidig et behov for at indgå i sammenhænge, hvor der er plads til at fejle. I garder kan man skabe legende læringsrum og/eller rum, hvor man eksperimenterer med at lave fejl med vilje for at afdramatisere fejls betydning. Det er også vigtigt at skabe rum for at spille, fordi det er sjovt.

4 Netværket omkring garden

“Når man stopper i garden, mister man en del af sin identitet” (Citat: Voksen, tidligere medlem af garde)

MANGE, SOM FORLADER EN GARDE, føler stadig en forbindelse til den og ønsker, at det skal gå den godt. De føler også stadig et bånd til andre medlemmer. Man kan overveje at vedligeholde de tætte bånd og skabe rum for, at tidligere medlemmer stadig kan spille en rolle.

FORSLAG

1. Ambassadørkorps af tidligere medlemmer og andre supporter-roller

Skab gerne et uformelt forum for tidligere medlemmer og inviter dem til "gammel elevfest" en gang imellem. Til gengæld kan disse gamle medlemmer aktiveres som ambassadører for foreningen og for eksempel hjælpe med at tiltrække nye medlemmer. Nogle tidligere medlemmer kan også fungere i andre supporterende roller som f.eks. SoMe ansvarlig eller fundraiser.

2. Old boys/girls bands, hvor man spiller for sjov

Nogle tidligere medlemmer kunne også have lyst til at mødes og spille for sjov. Uden at deltage i konkurrencer, men blot for at mødes og spille og nyde fællesskabet. Man kan overveje, om man kan facilitere dette i regi af garden.

5 Samarbejde med forældre

"Jeg har aldrig selv spillet et instrument, og de første år var jeg i tvivl om mange ting ved det garderliv, min datter havde kastet sig ud i."

(Citat: Far til medlem)

AT LÆRE AT SPILLE I EN GARDE er en ny fantastisk verden, der åbner sig. Men det er også arbejdskrævende, og mange børn overvejer flere gange at holde op, fordi det er så svært. Meget af arbejdet foregår, imens de øver sig i hjemmet, og derfor bliver de fleste forældre involveret i processen. De lægger øre til børn, der øver sig i at få lyd ud af et instrument, og de hører om de frustrationer, der opstår i læreprocessen. Forældre skal finde ud af, hvordan de bedst muligt støtter deres barn i at lære den nye disciplin. Mange kender ikke arbejdsprocessen indefra, men skal – på afstand – forsøge at forstå, hvad der er på spil, og hvordan de skal hjælpe deres barn med at håndtere udfordringerne. Forældre skal også lære at forstå karakteren af det fællesskab, deres barn er trådt ind i. Hvis deres barn bliver væk fra prøver eller optrædener, kan det være problematisk for resten af gruppen, fordi det barns stemme mangler. Fællesskabet er på den måde et forpligtende fællesskab, hvilket nogle forældre skal vænne sig til.

Derudover skal forældrene løse praktiske og logistiske opgaver, når børn, evt. med instrumenter, skal fragtes til undervisning, og de skal indtænke øvegange i familiens weekend-program. Endelig skal forældrene finde deres egen rolle i forhold til andre forældre og i forhold til at bidrage konstruktivt i foreningen. Nu kan du læse om, hvordan du kan forbedre forældresamarbejdet.

FORSLAG

1. Intromøde

Man kan afholde et intromøde for nye forældre. Mødet kan give en kort indføring i den nye verden og gode råd til, hvordan man kan hjælpe sit barn. Til arrangementet kan man også få afstemt forventninger til, hvad man kan forvente af undervisere,

frivillige og børn i et forpligtende fællesskab. Endelig kan man dele praktiske tips og for eksempel arrangere samkørsel.

2. Erfaringsudveksling imellem forældre

Tilbyd gerne en "forældremakker" til nye forældre. Der kan gå relativt lang tid imellem forældre møder hinanden, og derfor kan det være langsommeligt at etablere kontakt til andre forældre. En "forældremakker" kan være brobygger ind i forældregruppen og kan lette udvekslingen af erfaringer imellem forældre. Det kan være særlig vigtigt for forældre, der ikke har berøring eller erfaring med kreative foreninger og/eller som er socialt udsatte. Erfaringsudveksling imellem forældre er særlig vigtig i de første år, hvor læringskurven er stejlest.

3. Fælles børn-forældre arrangementer

Afhold et par årlige sociale sammenkomster uden "fagligt" indhold, hvor børn, forældre og frivillige kan hygge sig sammen og lære hinanden at kende. Det kan være en god idé at facilitere møderne, så "nye" og "gamle" forældre kommer til at tale med hinanden. Man kan også afholde en fælles quiz, hvor man bliver klogere på garden.

4. Forening-hjem samtale

Afhold gerne en årlig samtale, hvor forældre og barn enkeltvis kan tale med underviseren om faglig udvikling og social trivsel i formaliserede rammer.

LANDSGARDEFØRENINGEN

Sammenslutningen af Danske Bygader

Højvangs Allé 10
7000 Fredericia
70 23 80 80

www.lgf.dk

Generelle henvendelser:
info@lgf.dk